

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/583/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

28/2015. számú (II. 26.)

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ által 2014. szeptember 8-án előterjesztett **panaszt** a 2015. február 26-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2014. szeptember 8-án, postai úton terjesztette elő panaszát, a vele szemben 2014. augusztus 25-én foganatosított rendőri intézkedéssel szemben.

I.

1) A panaszos beadványában panasszal kíván élni, mivel meglátása szerint jogtalanul és igazságtalanul meghurcolták a * kerületi Rendőrkapitányságon.

A panaszos tájékoztatta a Testületet, hogy a várandós feleségével és két gyermekükkel él együtt, akik közül 14 éves fia halmozottan, mozgásában és értelmében is sérült. Csakis kerekesszéssel szállítható, mivel járásra képtelen, ezért számára a hatóságoknál mozgássérült igazolványt igényeltek.

A panaszos gépjárművével megállt a házuk előtt 2014. augusztus 28-án 10 óra 13 perckor és várta, hogy a felesége leérjen az autóhoz és munkába induljanak. Mivel 5. hónapos terhes,

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

kiszállt az autóból és a liftig elé szaladt, hogy ne neki kelljen a csomagokat cipelnie. Ekkor három, arra járó rendőr igazoltatta a panaszost és azt mondták neki, hogy szabálytalanul parkol, mivel a mozgássérült gyermek már nem tartózkodott az autóban, de a kártyája ki volt helyezve a szélvédőre. A panaszos mondta a járőröknek, hogy nem parkol, fél perc sem telt azóta, hogy megállt, hogy a feleségét besegítse a csomagokkal együtt a gépjárműbe. A rendőrök erre azt válaszolták, hogy menjenek be a kapitányságra, ahol megtekintik a panaszos házat megfigyelő térfigyelő kamera felvételét és ezáltal tisztázzák a történeteket. Ebbe a panaszos természetesen bele is egyezett. Amikor beértek a kapitányságra, kiderült, hogy szó sincs semmilyen tisztázásról, vagy felvétel megtekintésről, hanem bevitték a panaszost egy cellába, ahol hat órán keresztül tartották fogva. Közben ujjlenyomatot vettek a panaszostól, meztelenre vetkőztették, átvizsgálták a ruháit, lefotózták. Eközben egy rendőr sürgetőleg meg is lökte, úgy bántak vele, mint egy bűnözővel. Elvették a telefonját, így a feleségét sem tudta elérni, ügyvédet sem tudott megkérdezni arról, hogy maga az eljárás szabályos-e. A panaszos elmondta, hogy megdöbbenő volt az, hogy a húszas-harmincas éveiben járó rendőrök úgy kezelték, mint egy bűnözőt.

A történeteknek tanúja volt a panaszos felesége, aki utánuk ment a kapitányságra, hiszen az ügyet tisztázni akarták, és mivel a gyermekük felügyeleti joga az övé (előző házasságból született), így a kártya is az ő nevére van kiállítva. Mikor beért a kapitányságra a panaszos felesége kereste a panaszost és a rendőröket, hogy hol folyik a megbeszélés, mire a bejáratnál szolgálatot teljesítő rendőr közölte, hogy oda nem mehet be, várjon kint. A várakozásra fenntartott apró helyiség teljesen tele volt, nem volt szabad ülőhely, ezért a felesége kérte a rendőröket, hogy hozzanak neki egy széket, mivel az ő állapotában már nem tud sokáig állni. Ezt 45 perces várakozást követően kérte, addig állt az előtérben. Kérését a rendőrök megtagadták, sőt nevetgéltek a háta mögött, láthatóan szórakoztatta őket a történet.

14 óra 30 perc körül a panaszos felhívta a feleségét, hogy jöjjön érte, illetve a kártyáért, amit csak ő vehetett át. Ő oda is ment, de ekkor újra várakoztatták őket, közel egy óráig. Ülőhely megint nem volt és széket sem hoztak, pedig a bejáratnál dolgozó rendőr mellett volt egy felesleges szék, de azt nem adták oda, sőt felháborodtak, amikor a panaszos felesége nem bírta tovább és ráült a székre. A rendőr minősíthetetlen hangon rákiabált, hogy azonnal álljon fel a székről.

A panaszos még aznap elmesélte a történeteket egy jogásznak, aki elmondta, hogy parkolás esetén 5 perc türelmi idő jár az autósoknak, ezalatt kell megvennie a parkolójegyet, vagy elhagynia a parkolóhelyét. A jogász szerint egyértelmű rendőri túlkapásról van szó, ami miatt érdemes panaszt tenni.

A panaszos beadványa végén elmondta, hogy sajnálatos módon teljesen megrendült a rendőrség munkájával kapcsolatos bizalma neki és a feleségének is. Eddig örömmel látták a járőröket és biztonsággal töltötte el őket, hogy ott vannak, hiszen a lakóhelyükön nem ritka, hogy verekedés van az utcán, többször szemtanúi voltak, hogy az ablakuk alatt szúrják magukat a drogosok, a lányukat fényes nappal zaklatták az iskolából hazafelé menet, összekarcolták az autójuk, etc. Ezért azt gondolták, hogy szükséges az utcában a rendőri jelenlét. Ma már inkább összerendezzenek, ha rendőrt látnak.

Az eljárást teljes mértékben túlzottnak és igazságtalannak érzi, főleg mivel az ügy még nincs lezárva és azzal fenyegették meg, hogy megvádolják őt közokirat hamisítással. A panaszos

elmondta, hogy törvénytisztelő állampolgár és soha nem volt semmiféle rendőrségi ügye, soha nem élt vissza a gyermeke nevére kiállított mozgássérült igazolvánnyal.

Erre tekintettel kéri a Testületet, hogy vizsgálja meg és ítélje meg, hogy esetében szükséges volt-e a megfélemlítő és fenyegető eljárás.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult az * kerületi Rendőrkapitánysághoz. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) A * kerületi Rendőrkapitányság Vezetője 2014. október 3-án készítette el a sérelmezett intézkedésről az átiratát, amelyből az alábbiak derülnek ki.

A panaszossal szemben 2014. augusztus 25-én, a délelőtti órákban foganatosított rendőri intézkedés a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 342. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző és aszerint minősülő, felhasználással elkövetett közokirat-hamisítás bűntettének megalapozott gyanúja miatt történt.

A panaszos igazoltatására azért került sor, mert a szolgálatot teljesítő J. A. r. hdgy. észlelte, hogy a panaszos személygépjárműve műszerfalára egy mozgáskorlátozott igazolvány van elhelyezve, azonban az arra jogosult személy nem tartózkodik a helyszínen.

A rendelkezésre álló dokumentációk alapján a panaszossal szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedésre került sor a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján, tekintettel arra, hogy a panaszos nevelt gyermeke nevére kiállított mozgáskorlátozott igazolvánnyal parkolt úgy, hogy az igazolvány tulajdonosa nem tartózkodott a helyszínen, így elkövette a felhasználással elkövetett közokirat-hamisítás bűncselekményt.

A rendelkezésre álló, személyi szabadságot korlátozó jelentés alapján megállapítást nyert, hogy a panaszossal közölték az általa elkövetett bűncselekmény tényét, illetve tájékoztatták a panasztételi jogáról. A rendelkezésre álló nyilvántartások szerint a panaszost 2014. augusztus 25-én 10 óra 15 perctől 13 óra 40 percig állították elő. A kivizsgálás alapján megállapítást nyert, hogy a Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) * kerületi Rendőrkapitányság előállító helyiségében a panaszossal szemben az Rtv. 31. §-a alapján részletes ruházat átvizsgálásra került sor, a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett. A részletes ruházatátvizsgálást az Rtv. 31. § (2) bekezdése alapján az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezte.

A panaszos rabosítása 2014. augusztus 25-én történt, tekintettel arra, hogy a gyanúsítotti kihallgatást követően a bűnügyi nyilvántartásba vétel kötelező.

A parancsnok arról tájékoztatta a Testületet, hogy a térfigyelő kamera által készített felvételt nem áll módjában a Testület rendelkezésére bocsátani, tekintettel arra, hogy a kapitányság 2014. szeptember 25-én megküldte a *. kerületi Ügyészségnek vádemelési javaslattal, amelyhez azt mellékelte.

A kapitányságvezető a kivizsgálása során megállapította, hogy a * kerületi Rendőrkapitányság a panaszossal szembeni eljárás során jog- és szakszerűen járt, maradéktalanul betartották a jogszabályi rendelkezéseket.

2) A rendőrség mellékelte a nyomozás elrendeléséről szóló feljegyzést, amely szerint 2014. augusztus 25-én, 2014. október 25-ei határidővel, a panaszossal szemben a Btk. 342. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző és aszerint minősülő bűncselekmény elkövetése miatt nyomozást rendeltek el.

3) Az elfogásról szóló jelentés szerint 2014. augusztus 25-én, 10 óra 15 perckor a panaszossal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pontja szerint igazoltatást, az Rtv. 31. § (1) bekezdése szerint átvizsgálást és az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerint elfogást és előállítását hajtottak végre. A személyi szabadság korlátozásának a helye a panaszos lakcímén történt, vele szemben kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírásában J. A. r. hdgy. jelenti, hogy a fentebbi napon 8 óra és 20 óra közötti időben látott el térfigyelő szolgálatot, miközben 10 óra 15 perckor a panaszos lakása előtt arra lett figyelmes, hogy a fizetős parkolóhelyen áll a panaszos személygépjárműve, amelynek szélvédője mögötti műszerfalán, egy darab mozgáskorlátozott parkolási igazolvány volt elhelyezve, a gépjármű mellett egy férfi állt a vezető oldalon, a jobb első ülésen pedig egy hölgy ült, a gépjárműben más személy nem tartózkodott.

A r. hdgy. a gépjármű vezető oldalán álló férfit felszólította, hogy igazolja magát, amelynek eleget tett, ebből kiderült, hogy a panaszosról van szó. A rendőr felszólította a panaszost, hogy adja át a mozgáskorlátozott parkolási igazolványt, amelynek szintén eleget tett. Ennek során megállapította, hogy a parkolási igazolvány eredeti, N. M. A. nevére van kiállítva. A rendőr ezt követően felszólította a gépjárműben tartózkodó hölgyet, hogy igazolja magát, amelynek eleget tett, ő volt a panaszos felesége.

A rendőr tájékoztatta a panaszost a jogairól és kötelezettségeiről, amelyet tudomásul vett. A panaszos azonnal elismerte, hogy a gépjárművel ő parkolt le az intézkedést megelőző percekben, a mozgáskorlátozott parkolási igazolvány pedig a fia nevére szól, akit nem állt szándékában szállítani, hiszen ő éppen iskolában van. A panaszos azt nyilatkozta, hogy a gépjármű leparkolását követően átsétált az úttest túloldalára azért, hogy segítsen a feleségének a csomagjait bepakolni a gépjárműbe.

J. A. r. hdgy. leellenőrizte mindkét személyt, a gépjárművet és a mozgáskorlátozott parkolási igazolványt a körözési nyilvántartásban, amelyben nem szerepeltek. A gépjárműben parkolójegy nem volt elhelyezve.

A panaszossal ekkor közölte, hogy közokirat-hamisítás büntette miatt elő fogja őt állítani a BRFK * kerületi Rendőrkapitányságra, amelyet a panaszos tudomásul vett, őt panasz- és sérülésmentesen adta át F. Z. r. hdgy-nak.

A rendőr hadnagy arról is tájékoztatta a Testületet, hogy a helyszín közelében van elhelyezve a 100. számú térfigyelő kamera, amelynek felvételeit visszánézte, amelyen jól látható, hogy a fentebbi napon 10 óra 13 perckor leparkol a panaszos az úttesttel párhuzamosan a járda

mellett, 10 óra 14 perckor a panaszos átsétál az úttesten az úttest túoldalára, majd a rendőri intézkedés 10 óra 15 perckor kezdődik meg, amikor a panaszos a gépjármű mellett áll.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján a fentebbi napon, 10 óra 15 perckor megtörtént. Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján kiadták az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az előállítás idejéről szóló igazolást. Az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8) – (9) bekezdések és a 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. § alapján a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót a panaszos megkapta.

4) A mellékelt parancsnoki vélemény és kivizsgálás az elfogás végrehajtásáról szerint a panaszossal szemben, az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pontja szerint foganatosított igazoltatás, az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerinti átvizsgálás és az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerinti elfogás és előállítás jog- és szakszerű volt, valamint megfelelt az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányosság követelményének.

5) A rendőrség csatolta a mozgáskorlátozott parkolási igazolvány lefoglalásának elrendeléséről, 2014. augusztus 25-én kelt határozatot, amely szerint a Btk. 342. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző és aszerint minősülő, felhasználással elkövetett közokirat-hamisítás büntettének megalapozott gyanúja miatt, folyamatban lévő bűnügyben a panaszossal szemben a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 151. § (2) bekezdése alapján – figyelemmel a Be. 151. § (1) bekezdésére – lefoglalást rendeltek el. A határozat ellen a Be. 195. § (1) bekezdése alapján panasznak van helye, amelyet a közléstől számított nyolc napon belül a határozatot hozó nyomozóhatósághoz lehet benyújtani.

A határozat indokolása szerint a panaszos megalapozottan gyanúsítható azzal, hogy a fentebbi napon, 10 óra 13 perckor az általa vezetett személygépkocsival a parkolási, fizető övezetben úgy állt meg szabályosan, hogy a gépkocsi szélvédője mögötti műszerfalon, jól láthatóan egy darab mozgáskorlátozott parkolási igazolvány volt elhelyezve. A fentieket észlelte egy rendőrjárőr, aki intézkedés alá vonta a panaszost, amely során megállapítást nyert, hogy a mozgáskorlátozott parkolási igazolvány kedvezményezettje N. M. A., aki nem tartózkodott a helyszínen, illetve, hogy a parkolási díjat sem fizette meg a panaszos. Tekintettel arra, hogy a mozgáskorlátozott parkolási igazolvány elkövetési eszköz, tárgyi bizonyítási eszköz, ezért lefoglalásáról a rendelkező részben foglaltak alapján határoztak.

A határozat alján szerepel az érintett nyilatkozata, amelyben a panaszos kijelentette, hogy a határozatot vele szóban közölték, illetőleg egy példányát át is vette. A határozattal szemben panasszal él. A nyilatkozatot, mint akaratával minden tekintetben egyezőt aláírásával hitelesítette.

6) A rendőrség mellékelte a lefoglalásról szóló, a fentebbi napon 14 óra 5 perc és 14 óra 55 perc között végrehajtott eljárási cselekményről felvett jegyzőkönyvet.

A jegyzőkönyv tanúsága szerint, a fentebb már ismertetett, folyamatban lévő bűnügyben foganatosítja a lefoglalást a panaszossal, mint a lefoglalást elszenvető féllel szemben. A

lefoglalás során a mozgáskorlátozott parkolási igazolványt foglalta le a rendőrség. A panaszos a jegyzőkönyvet aláírásával hitelesítette.

7) A rendőrség megküldte a lefoglalt mozgáskorlátozott parkolási igazolványról készült fénymásolatokat. Az igazolvány előlapján szerepel a sorszáma mellett, az érvényességi ideje (2015. november 22.) és az azt kiállító hatóság megnevezése (*. kerületi Okmányiroda). Az igazolvány hátlapján jogosultként a panaszos gyermeke van megjelölve, a panaszos felesége pedig a gyermek törvényes képviselőjeként került feltüntetésre. Emellett szerepel a kártyán a kiállítás dátuma (2010. november 22.) és a jogosult fényképe is látható.

A hátoldalon szereplő tájékoztatás szerint: „az igazolvány tulajdonosa a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendeletben (továbbiakban: KRESZ) meghatározott kedvezmények igénybevételére jogosult. Használatkor az igazolványt a jármű szélvédője mögött úgy kell elhelyezni, hogy előlapja ellenőrzés céljából tisztán látható legyen.”

8) A rendőrség mellékelte a lefoglalás megszüntetéséről, 2014. augusztus 25-én kelt határozatot, amely szerint figyelemmel arra, hogy a parkolási igazolvány az eljárás további részében nem szükséges, így a lefoglalás megszüntetéséről határozott a megbízott bűnügyi osztályvezető, valamint arról is rendelkezett, hogy az igazolvány kedvezményezettjének törvényes képviselőjének adják azt ki, aki a panaszos felesége. A panaszos felesége aláírásával hitelesítetten kijelentette, hogy átvette a parkolási igazolványt.

9) A rendőrség csatolta a panaszos gyanúsított kihallgatásáról 2014. augusztus 25-én 14 óra 1 perc és 14 óra 47 perc között felvett jegyzőkönyvet.

A panaszost tájékoztatták arról, hogy vele szemben büntetőeljárás indult, közölték vele azt, hogy mivel gyanúsítják. A panaszos aláírásával hitelesítetten úgy nyilatkozott, hogy a gyanúsítást megértette, azonban azzal szemben panasszal kíván élni, mert nem követte el a visszaélést. A soron következő Be. szerinti figyelmeztetéseket közölték a panaszossal, amelyeket aláírásával megerősítetten kijelentette, hogy megértett és vallomást kíván tenni. A személyes adatairól szóló nyilatkozatot követően tájékoztatta arról a rendőrség, hogy a kihallgatást követően a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által, a magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény 6. § alapján fényképfelvételt fognak a panaszosról készíteni, valamint a 44. és 46. §§ alapján ujj- és tenyérnyomatot vesznek tőle. A nyilvántartásba vétel ellen panasznak nincs helye, a fényképfelvételek készítését köteles tűrni, esetleges ellenszegülése esetén vele szemben testi kényszer alkalmazható. A panaszos aláírásával hitelesítetten kijelentette, hogy megértette és tudomásul vette a közlést.

A panaszos vallomásában elmondta, hogy jelenleg nem áll alkohol, gyógyszer, illetőleg egyéb tudatmódosító szer hatása alatt. Nem ismeri el a terhére rótt cselekmény elkövetését. Elmondása szerint az eset úgy történt, hogy a szervizből ment haza a gépjárművével és felhívta a feleségét, hogy menjen le és vigye le a panaszos táskáját, addig ő lent várja. A panaszos megállt a házzal szembeni útszakaszon, és ott várakozott. A felesége mivel lassan ment, ezért a panaszos úgy gondolta, hogy segít neki, mert 21-22 hetes terhes és már nem cipelhet, így a panaszos a felesége elé ment, majd együtt mentek vissza a kocsinhoz. A

panaszos ezen a ponton szeretné megjegyezni, hogy a rendőr is mondta, hogy erről van kamerafelvétel és igazolni fogja, hogy csak ennyi történt, minimális időre állt meg a kocsival. A panaszos igazságtalannak tartja az egészet, hiszen jogkövető állampolgárként tekint magára és ilyenek történnek vele. Mászt nem tud elmondani, ez történt, illetve, hogy ezzel kárt okoztak neki, mert dolgoznia kellett volna és a rendőrségen töltött idő kiesést okozott neki és nyilván a panaszos nélkül a felesége sem tudott elmenni dolgozni. Még egyszer szeretné jelezni, hogy a panaszos nem parkolt, mivel véleménye szerint, ha megáll egy pillanatra, csak utas- és csomagfelvétel miatt az nem minősül parkolásnak.

A panaszos vallomásaiban elmondta, hogy a mozgáskorlátozott parkolási igazolvány a fiáé, ő a jogosultja az igazolványnak és a felesége a törvényes képviselője. A fia nem tartózkodott otthon, mert reggel őt elvitték a mentősök egy speciális iskolába. A parkolási kártya kint volt az ablakban, a szélvédőnél. A panaszos elmondta, hogy azt soha sem használta fel illetéktelenül, felkérte a rendőrséget arra, hogy nézzen utána, soha nem volt ilyen jellegű gondja. A panaszos elmondta, hogy a szélvédő mögé a fentebbi napon tette oda az igazolványt, amikor jött ki a szervizből.

Végül a panaszos a jegyzőkönyvet aláírta és abból egy példányt átvett.

10) A rendőrség csatolta az előállított/elővezetett személy előállító helyiségben történő elhelyezésekor a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről, hozzátartozó, egyéb személy értesítéséről és az írásos tájékoztatás átvételéről.

A panaszos nyilatkozatában kijelentette, hogy nincs folyamatos kezelést igénylő és/vagy fertőző betegsége, nem keletkezett sérülése az előállítás során, az előállítással kapcsolatban van panasz, mert véleménye szerint jogtalanul van a kapitányságon. A panaszos kijelentette, hogy a szóban és írásban kapott tájékoztatásból megismerte az előállított/elővezetett személy jogait és kötelezettségeit, azok gyakorlásának a módját és a jogorvoslat lehetőségeit. Hozzá tartozó értesítését nem kérte. Az előállításának kezdeteként 10 óra 15 percet jelölték meg, a végének pedig 13 óra 40 percet. A panaszos minden egyes nyilatkozási pontot aláírásával megerősített.

11) A rendőrség mellékelte az előállítás idejéről szóló, az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján kiállított igazolást, amely szerint a panaszost a fentebbi napon 10 óra 15 perc és 13 óra 40 perc között állították elő, amely során sérülése és panasz, nem keletkezett. A panaszos aláírásával hitelesítette a nyilatkozatát.

12) A rendőrség a büntetőeljárásban tanúként hallgatta meg J. A. r. hdgy-ot 2014. szeptember 15-én 10 óra 30 perc és 11 óra között.

A tanú kihallgatása során a tényállás tekintetében úgy nyilatkozott, hogy a térfigyelő szolgálatának teljesítése során, a szolgálati gépjárművel haladt, amikor a panaszos lakcímén arra lett figyelmes, hogy fizető parkoló helyen áll egy gépjármű, amelynek a szélvédője mögötti műszerfalán egy darab mozgáskorlátozott parkolási igazolvány volt elhelyezve. A gépjármű mellett egy férfi állt a vezető oldalon, a jobb első ülésen pedig egy hölgy ült, a gépjárműben más személy nem tartózkodott. A férfit felszólította, hogy igazolja magát, majd felszólította, hogy adja át a mozgáskorlátozott parkolási igazolványt, amelynek eleget tett. A tanú megállapította, hogy az igazolvány eredeti, egy gyermek nevére szól. A jobb első ülésen

a panaszos felesége foglalt helyet. Ezt követően tájékoztatta a panaszost a jogairól és kötelezettségeiről, amelyet tudomásul vett. A panaszos elismerte, hogy ő parkolt le a gépjárművel az intézkedést megelőző percekben, a mozgáskorlátozott parkolási igazolvány pedig a fia nevére szól, akit nem állt szándékában szállítani, mert ő éppen iskolában van. A panaszos azt nyilatkozta, hogy a gépjármű leparkolását követően átsétált az úttest túloldalára azért, hogy segítsen a felesége csomagjait bepakolni a járműbe. A tanú megtekintette a térfigyelő kamera által rögzített felvételeket, amely alátámasztotta a panaszos által elmondottakat. 10 óra 13 perckor a panaszos átsétált az utca túloldalára és 10 óra 15 perckor vonta intézkedés alá a rendőr a panaszost. A kamerafelvételen nem látszódott sem a panaszos felesége, sem a gyermeke. A gépjárműben nem volt parkolójegy elhelyezve. A tanú ekkor közölte a panaszossal, hogy közokirat-hamisítás bűntette miatt elő fogja őt állítani a BRFK * kerületi Rendőrkapitányságra, amelyet tudomásul vett.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy kiterjed-e a panasz valamennyi részére a hatásköre.

A panaszos sérelmezte azt, hogy őt előállították és közel 6 órán keresztül tartották bent a kapitányság épületében úgy, hogy álláspontja szerint nem követte el a terhére rótt cselekményt, így kifogásolja a gyanúsításának a tényét és azt, hogy mint gyanúsítottat hallgatták ki. Álláspontja szerint a vele szemben intézkedő rendőr nem megfelelő tartalmú tájékoztatást adott és úgy bántak vele, mint egy bűnözővel. Sérelmezi, hogy a mobiltelefonját elvették tőle, így az esélyt sem adták meg neki a tekintetben, hogy felhívjon egy ügyvédet. Végezetül kifogásolja a rabosítását.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, amely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A Testület hatásköre vizsgálatánál figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének NF.8380/2010/8-I. sz. alatti, 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt levelére, amely szerint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 196. §-a szerint panasz „célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatába (Be. 169. §) nem foglalt

döntésével, intézkedésével (pl. gyanúsítás közlése) szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A panaszt a büntetőeljárás szabályai szerint kell elbírálni”. Ezért a legfőbb ügyész helyettes a Be. 60. §-ának (1) bekezdésében és a 77. §-ának (2) bekezdésében írt, a büntetőeljárás során végzett eljárási cselekmények általános alapelvei mellett is úgy véli, a Be. 196. §-ában foglalt panasz a büntetőeljárás törvényben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő.

Az Rtv. IV., V., VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértésével, intézkedéssel vagy annak elmulasztásával, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggő jogsérelem elbírálása – függetlenül attól, hogy milyen eljárásban kerül rá sor – az Rtv. 92 – 93/B. §§-ok tekintendők irányadónak, amennyiben a sérelem tárgya a rendőr magatartása, az intézkedés kiválasztásának és foganatosításának a módja.

Az ügyész tehát a nyomozó hatóság által foganatosított (vagy elmulasztott) eljárási cselekmény megalapozottságát, a büntetőeljárás törvénynek megfelelő voltát vizsgálhatja, abban azonban nem foglalhat állást, hogy a végrehajtás módja az Rtv. rendelkezéseinek megfelelt-e.

A hivatkozott rendelkezésekből kiderül, hogy a Testület nem rendelkezik hatáskörrel a büntetőeljárás keretében foganatosított nyomozati cselekmények felülvizsgálatára, hiszen arra az ügyészség rendelkezik hatáskörrel. Ez alapján a Testület nem vizsgálhatja meg azt, hogy a panaszos valóban elkövette-e a terhére rótt cselekményt, amely alapján vele szemben eljárás indult, így nem foglalhat állást a panaszos bűnösségének kérdésében. A gyanúsítással szemben a Be. 195. § (1) bekezdése szerint panasszal lehet élni, amellyel jelen büntetőeljárásban a panaszos élt is.

Tekintettel a fentiekben kifejtettekre a Testület hatáskörének hiányára figyelemmel nem vizsgálhatta azt meg, hogy a panaszos valóban elkövette-e a terhére rótt cselekményt, nem vizsgálhatta meg, hogy kellő gyanú alapján indították meg a panasszal szemben a büntetőeljárást és foganatosították vele szemben az egyes nyomozati cselekményeket.

b) A panaszos sérelmezte a rabosításának a tényét.

A bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által, a magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény (továbbiakban: Rabs. tv.) az alábbiak szerint kötelezővé teszi a gyanúsítás közlése után a büntetőeljárás gyanúsítottainak és bizonyos azonosító jegyeinek (fénykép, tenyér- és ujjlenyomat) nyilvántartásba vételét, amit mindenki köteles tűni, jogorvoslatnak azzal szemben nincs helye.

A Rabs. tv. 6. § (1) bekezdése szerint a személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartásában az érintett arcképmását nyilván kell tartani, ha a) bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vonták, vagy b) a bíróság vele szemben bűnösséget megállapító jogerős ítéletet hozott.

A Rabs. tv. 44. § (1) bekezdése szerint a büntetőeljárás alá vont személyek ujj – és tenyérnyomatainak nyilvántartásában annak a büntetőeljárás alá vont személynek az ujj – és

tenyéryomatát kell nyilvántartani, akit – egyebek mellett – közokirat-hamisítás elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vontak.

A rögzítés módját a Rabs. tv. 92-93. §§-ai rendezik, amely szerint a büntetőeljárás alá vont személy arcképmásának rögzítéséről a 6. § (3) bekezdése szerinti nyomozó hatóság vagy ügyészség a megalapozott gyanú közlését követően haladéktalanul gondoskodik. A nyilvántartott személy köteles alávetni magát az arcképmás rögzítésének, ellenszegülése esetén vele szemben testi kényszer alkalmazható. A büntetőeljárás alá vont személyek ujj- és tenyéryomatainak nyilvántartásába e törvény alapján felvételre kerülő ujj- és tenyéryomat levételéről a 46. § szerinti nyomozó hatóság vagy ügyészség a megalapozott gyanú közlését követően haladéktalanul gondoskodik.

A fentebb részletezett szabályok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos által sérelmezett rendőrségi eljárást nem az Rtv., hanem másik jogszabály határozza meg. Ebből az is következik, hogy a kifogásolt rendőri fellépést, vagyis a panaszos rabosítását, illetőleg annak módját a Testület hatáskör hiányában, jelen eljárás keretében nem vizsgálhatta.

Tehát a Testület hatáskörének hiányában nem tudta vizsgálni a panaszos rabosítására vonatkozó kifogásait.

Ugyanakkor a Testület megvizsgálta azt, hogy a rendőrségnek volt-e intézkedési kötelezettsége a panaszossal szemben, azaz kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában fogták el a panaszost és állították elő. Emellett a Testület megvizsgálta a rendőrség tájékoztatásával kapcsolatban megfogalmazott panaszosi sérelmet, valamint a rendőri bánásmódra tett kifogást.

IV.

Az elvégzett vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszos Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikk (1) bekezdésében foglalt személyi szabadsághoz, illetve a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület először azt vizsgálta meg az eljárásában, hogy keletkezett-e a rendőröknek intézkedési kötelezettsége a panaszossal szemben.

A rendőrség és a panaszos állítása egyezett a tekintetben, hogy a panaszos, amikor leparkolt, akkor már kint volt a szélvédő mögött, jól láthatóan a nevelt fia nevére szóló mozgáskorlátozott parkolási igazolvány ügy, hogy aznap a fia már több órája iskolában tartózkodott és csak a feleségével ment volna munkába. A panaszos ezt a tényt saját maga is elmondta a beadványában, a gyanúsítotti kihallgatása során megtett vallomásában, valamint a rendőrség is ezt a tájékoztatást adta a Testületnek. Jelen cselekményt az egyik rendőr észlelte szolgálatának teljesítése során, hogy a panaszos fizető parkolóban úgy parkol, hogy olyan személy nevére szóló mozgáskorlátozott parkolási igazolványt használ, aki nincs a helyszínen és nem is fogja szállítani, emellett parkolási díjat sem fizetett, de az kiderült, hogy kb. 2-3 percre állt meg a parkolóban. Megállását követően rögtön eltávozott a gépjárművétől, majd 2-3 perc elteltével ment ahhoz vissza. A két tényelődás annyiban tehát összecseng, hogy a panaszos kint hagyta a fia nevére szóló parkolási igazolványt a szélvédő mögött, amelyet akkor helyezett ki, amikor hazaindult a szervizből. A panaszos beadványában is már

elmondta, hogy a szélvédő mögött volt az igazolvány, azt nem a parkolás megkezdésekor tette ki.

Az Rtv. 1. § (2) bekezdés 1) pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyont visszaszerzését.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-a szerint a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

Ahhoz, hogy a Testület az intézkedés megalapozottságáról állást foglaljon, azt kell mérlegelnie, hogy felmerülhetett-e bűncselekmény elkövetésének, a rendőrségi fellépéshez szükséges gyanúja.

A kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely bűncselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e bűncselekményt, azonban ha – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik – nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A panaszossal szembeni nyomozást a Btk. 342. § (1) bekezdés (b) pontjába ütköző és aszerint minősülő közokirat-hamisítás bűncselekmény elkövetésének a gyanúja miatt rendelték el. A hivatkozott jogszabályhely szerint, aki hamis, hamisított, vagy más nevére szóló valódi közokiratot felhasznál bűncselekményt követ el és büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Kormányrendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdése szerint a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványa (a továbbiakban: igazolvány) olyan közokirat és a biztonsági okmányok védelmének rendjéről szóló 86/1996. (VI. 14.) Korm. rendeletben meghatározott biztonsági okmány, amely a KRESZ 51/A. §-ában felsorolt kedvezmények igénybevételére való jogosultságot igazolja.

A Testület véleménye szerint a panaszossal szemben fennállt a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanú, amelyet csakis további eljárási cselekmények foganatosításával lehetett megalapozni, kizárni, vagy akár gyengíteni. A két oldal tényelődása közötti egyezés mutatható ki a tekintetben - így a Testület a történeti tényállási elemeként kezelte azt - , hogy a panaszos gépjárművével megállt egy parkolóban; egy fizető parkolóhelyen állt meg; kint hagyta a fia nevére szóló parkolási engedélyt; a gépjárműben nem tartózkodott a fia.

Az intézkedési kötelezettséget a szélvédő mögött található parkolási igazolvány rendőrség általi észlelése keletkeztette. A mozgáskorlátozottak számára szolgáló parkolási engedély – az engedély hátoldalán jól olvasható tájékoztatás szerint – jól láthatóan kell kihelyezni a parkolás megkezdésekor a szélvédő mögé. Jelen esetben a panaszos, mivel megállt a gépjárművével, leállította a motorját, lezárta a járművet és azt elhagyta, mindezek arra utalnak, hogy parkolását megkezdte a panaszos. 2-3 perc múlva ment vissza a járműhöz a feleségével, de abba még nem szállt be, hanem mellette állt. Így a panaszos magatartása utalhatott parkolási szándékra, hiszen hátrahagyva a járművét bement a lakásba. A rendőrök ezt a tényt érzékelték, ezért jelentek meg a gépjárműnél. Ezt a tényt támasztja alá, hogy gépjárművével egy parkolóban állt meg, beállt egy parkolóhelyre, a gépjárművének motorját leállította, abból kiszállt, lezárta a gépjárművét, és elhagyta az álló gépjárművet.

A rendőrök ekkor vonták őt intézkedés alá, hogy meggyőződjenek arról, hogy valóban jogosan használja-e az igazolványt, annak ő a jogosultja, avagy más személy, aki a helyszínen tapasztaltak szerint nem tartózkodott.

A KRESZ 51/A. § szerint a 13. § (1) bekezdés g/1. és i/1. pontjában, a 14. § (13) bekezdésében, a 17. § (1) bekezdés e) pontjában, a 39/A. § (1) bekezdés g) pontjában, a 40. § (9) bekezdésében és a 41. § (3) bekezdésében említett jogosultság azt a mozgásában korlátozott személyt, valamint a mozgásában korlátozott személyeket szállító jármű vezetőjét illeti meg, aki a Korm. rendelet szerint a parkolási igazolványt a járműben elhelyezte.

A Korm. rendelet 8. § (1) bekezdés alapján az igazolványt használatkor a mozgásában korlátozott személyt szállító jármű szélvédője mögött úgy kell elhelyezni, hogy előlapja a hatályosság és a jogosultság ellenőrzése céljából látható legyen. Az igazolványt az ellenőrzésre jogosult személy felszólítására ellenőrzés céljából át kell adni.

A Korm. rendelet 8. § (4) bekezdés szerint az igazolvány nem adható át használatra az arra jogosulatlan személynek. A jogosultat szállító jármű vezetője az igazolvány által biztosított kedvezményekkel csak a jogosult szállítása esetén élhet. Amennyiben a jogosult maga él vissza az igazolvány biztosította kedvezményekkel, az igazolványt vissza kell vonni és a visszavonástól számított egy évig részére új igazolvány nem állítható ki. Ezt a tényt a nyilvántartásban fel kell tüntetni.

A Korm. rendelet 11. § (1) és (2) bekezdése meghatározzák, hogy az igazolványban foglaltak adattartalmát, érvényességét, hatályát, jogszerű használatát a rendőrség és a közterület-felügyelő (a továbbiakban együtt: eljáró szerv) jogosult ellenőrizni. Az eljáró szerv az igazolványt a helyszínen elveszi, ha az igazolvány a 9. § értelmében érvénytelen, vagy megalapozott gyanú van arra, hogy az igazolvány hamis, meghamisították, vagy azzal más módon visszaéltek. Az ellenőrzésről készített jegyzőkönyv tartalmáról, valamint a jogorvoslati lehetőségről az érintettet szóban is tájékoztatni kell.

A rendőrség mivel a helyszínen észlelte, hogy a panaszos a fentiekben meghatározott igazolványt használta parkolásakor a Korm. rendelet hivatkozott rendelkezései szerint jogosult volt annak használatát ellenőrizni. Az ellenőrzés során állapította meg a rendőrség, hogy a panaszos nem egyezik az igazolványon jogosultként megnevezett személlyel, így más nevére kiállított igazolványt használt a parkolásakor. Mivel a jogosult nem volt jelen a helyszínen, és kiderült, hogy aznap nem is szállította még a panaszost, de már egy ideje kint volt a parkolási igazolvány (a jogosult pedig iskolában tartózkodik), így felmerült a gyanú a Btk. 342. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott bűncselekmény elkövetésére, így a rendőrségnek ahhoz, hogy az egyszerű gyanút tovább erősítse, gyengítse, vagy kizárja további intézkedéseket kellett fogantatnia a panaszossal szemben.

Ezen körülményekre tekintettel a Testület álláspontja szerint fennállt a rendőrség intézkedési kötelezettsége a panaszossal szemben, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

2) A Testület ezt követően a panaszos előállítását vizsgálta meg.

a) Az előállítás jogalapja tekintetében a Testület az alábbi következtetésre jutott.

A panaszost a rendőrség az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerint, 2014. augusztus 25-én 10 óra 15 perctől 13 óra 40 percig, a Btk. 342. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, közokirat-hamisítás bűncselekmény elkövetése miatt állította elő a BRFK * kerületi Rendőrkapitányságon. A panaszost ezt követően gyanúsítottként hallgatták meg, lefoglalták a parkolási igazolványát, rabosították, majd a rendőrség által meg nem nevezett időpontban a panaszos elhagyhatta a kapitányság épületét.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján a rendőr további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. Jelen rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását.

Ahhoz, hogy a Testület a rendőrség által megjelölt előállítási ok megalapozottságáról állást foglaljon, egyrészt arról kell állást foglalnia, hogy felmerülhetett-e a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésének gyanúja, másrészt arról, hogy amennyiben igen, úgy megvalósult-e „tettenérés”.

Az első kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely bűncselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e bűncselekményt, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a panaszos részéről a bűncselekmény elkövetésének gyanúja felmerülhetett-e. Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos elkövette-e a bűncselekményt avagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy a panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének (a megalapozott gyanú szintjénél) alacsonyabb fokú gyanúja. Amennyiben

igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható.

Jelen ügyel kapcsolatban a Testület arra a következtetésre jutott, hogy amikor a rendőrök azt észlelték a helyszínen, hogy a panaszos leparkolja a gépjárművét, és annak a szélvédője mögött egy mozgáskorlátozottak részére kiállított parkolási igazolvány volt, intézkedés alá vonták a panaszost. Az igazolvány megtekintése után kiderült, hogy annak használatára nem a panaszos jogosult, sőt az igazolvány jogosultja nem is tartózkodik a helyszínen, így felmerülhetett közokirat-hamisítás elkövetésének az egyszerű gyanúja.

Így a fentebb meghatározottakra tekintettel a Testület igenlő választ adott arra a kérdésre, hogy a panaszossal szemben felmerülhetett olyan bűncselekmény elkövetésének a gyanúja, amely indokoltá tette vele szemben az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározottakat.

Ezután a Testületnek azt kellett megvizsgálnia és abban kellett állást foglalnia, hogy az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásához szükséges második, konjunktív elem (t. i. tettenérés) megvalósult-e.

Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, a Testületnek tehát szükséges elvégezni a fogalom elemzését ahhoz, hogy megítélhesse, jelen ügyben alappal hivatkozik-e a rendőrség a tettenérésre, mint kötelező előállítási okra.

A Btk. kommentárja szerint a bírói gyakorlat – a tetten ért tolvaj által az eltulajdonított dolog megtartása érdekében alkalmazott erőszak rabláskénti minősülése kapcsán – a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nem csak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése a lopás befejezését jelentő elvétel után, de még az elvitel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj *folyamatos* szemmel tartása és *megszakítás nélküli* üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem beszélhetünk tetten ért tolvajról (lásd: Dr. Belovics Ervin – Dr. Molnár Gábor – Dr. Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. Harmadik, átdolgozott kiadás. HVG-Orac, Budapest, 2003, 587-588. o.).

A Be. szerint [127. § (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja is kiemeli, hogy nem csak az minősül tettenérésnek, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy *üldözés során* elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. o.].

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény

elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve. Amennyiben az elkövető ilyen fajta nyomon követhetősége megszakad, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

Jelen ügyben az előállítás okaként meghatározott bűncselekményt a rendőrök folyamatos észlelése mellett követte el a panaszos. A parkolási igazolvánnyal a szélvédő mögött parkolta le a gépjárművét, a rendőri észlelés után a rendőrök rögtön intézkedés alá vonták, amely során állapították meg, hogy az igazolványt nem a panaszos nevére állították ki. Az igazolvány jogosultja pedig nem tartózkodik a helyszínen, így felmerült a Btk. 342. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző cselekmény elkövetésére vonatkozó gyanú.

A fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja megteremtette a jogalapot a panaszos előállításához, így nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga az előállítás jogossága kapcsán.

b) Ezt követően a Testület a panaszos előállításának időtartamát vizsgálta meg.

A panaszos elmondása szerint őt a rendőrség hat órán keresztül korlátozta személyi szabadságában. A rendőrség által megküldött dokumentumokból kiderül, hogy a panaszost 10 óra 15 perctől 13 óra 40 percig állították elő a BRFK * kerületi Rendőrkapitányságára. Ezt követően kitöltötték a szükséges dokumentumokat és büntetőeljárás keretében lefoglalták a nála lévő parkolási igazolványt 14 óra 5 perc és 14 óra 55 perc között, őt mint gyanúsítottat pedig 14 óra 1 perc és 14 óra 47 perc között hallgatták meg. Ezt követően került sor a rabosítására, majd egy délutáni időpontban elhagyta a panaszos, a felesége társaságában a kapitányság épületét.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szervezőtje egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart. A Testület a kérdés vizsgálata kapcsán figyelemmel volt az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosságkövetelményére.

A rendőrség előadása szerint a panaszost személyi szabadságának korlátozása során igazoltatták, átvizsgálták a ruházatát, elszállították a kapitányságra, ahol előállító helyiségben helyezték el, lefoglalták a nála lévő parkolási igazolványt, gyanúsítottként hallgatták meg, majd rabosították. Ezen időintervallum alatt különféle nyilatkozatokat, igazolásokat, jegyzőkönyveket is kiállítottak, valamint az egyes eljárási cselekmények foganatosításához szükséges határozatokat is meghozták.

Habár az előállítás idejéről szóló igazolás szerint a panaszos személyi szabadságát, az előállítás jogcímeeként összesen 3 óra 25 percen keresztül korlátozták, mégis megállapítható, hogy tovább korlátozta a rendőrség a panaszos személyi szabadságát, hiszen 13 óra 40 perckor a panaszos nem hagyta el a kapitányság épületét. Ezen időtartamon belül a panaszost elfogták, tájékoztatták jogairól és kötelezettségeiről, valamint az előállításának okáról, igazoltatták, átvizsgálták a ruházatát, a rendőrségre szállították, majd elhelyezték az előállító helyiségben. Vélelmezhető, hogy ezen időtartamon belül végezték el az előállítással összefüggő adminisztratív feladatokat is, de mégis ezt követően a következő érdemi cselekmény végrehajtására 14 óra 1 perckor került sor. A Testület véleménye szerint 13 óra 40 percig az elvégzett cselekmények fajtája és az arra rendelkezésre álló optimális végrehajtási idő nem áll arányban egymással, hiszen az elfogás, igazoltatás, ruházatátvizsgálás, kapitányság területére történő szállítás és néhány dokumentum kiállítása úgy, hogy a panaszos együttműködő magatartást tanúsított nem vehetett igénybe 3 óra 25 percet. Így erre tekintettel valószínűleg a panaszost megvárakoztatták és érdemi cselekményt nem hajtottak végre vele szemben. Ezt követően a panaszos tanúkihallgatását az előállításának befejező időpontja (13 óra 40 perc) után 21 perccel, azaz 14 óra 1 perckor kezdték meg, amely során lefoglalták a parkolási igazolványát, így a két eljárási cselekmény foganatosítása időben egybeesett. A gyanúsított kihallgatás 14 óra 47 perckor végződött, a lefoglalási jegyzőkönyv lezárására pedig 14 óra 55 perckor került sor. Ezt követően azonban a Testületnek nincs érdemi információja a tekintetben, hogy a panaszos mikor hagyhatta el az épületet, de annyit tud, hogy a soron következő cselekmény a rabosítás volt. A végrehajtott eljárási cselekményekre tekintettel, vélelmezhetően a rendőrség a panaszos személyi szabadságát a 3 óra 25 perces előállítási időtartamon felül további 1 óra 15 percig (13 óra 40 perctől 14 óra 55 percig), valamint a rabosítás legrövidebb időtartamára tekintettel további egy órával korlátozhatta, így összesen valószínűleg a panaszos személyi szabadságát 5 óra 40 percen, így közel hat órán keresztül korlátozta. Ez az időtartam pedig egybeesik a panaszos által kifogásolt túlzó időintervallummal.

A fentiekben kifejtettekre tekintettel a Testület álláspontja szerint a panaszos személyi szabadságának korlátozása szükségtelenül, indokolatlanul és aránytalanul hosszú volt, így erre tekintettel sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga az előállítás időtartama kapcsán.

3) A panaszos külön sérelmezte, hogy a rendőrség nem tájékoztatta őt arról, hogy elő fogják állítani, hiszen a helyszínen annyit mondott neki a rendőr, hogy a térfelügyelő kamera felvételek megtekintése érdekében menjen vele a panaszos a kapitányságra, hiszen a rögzített felvételek fényében tisztázhatja magát.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszosi állítás nem felel meg a valóságnak, hiszen a panaszost az előállítása tényéről, okáról a helyszínen tájékoztatták.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése a szolgálati fellépés szabályai között előírja, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése szerint az előállítottat szóban vagy írásban tájékoztatni kell az előállítás okáról, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

Bár csekély mértékű ellentmondás tapasztalható a tekintetben, hogy valóban tájékoztatták-e a panaszost, mégis megállapítható, hogy a panaszos tudta, hogy miért állítják elő. A rendőrség az írásbeli, szükséges dokumentációkat kiállította, azokat a panaszos aláírta, sőt azt is kijelentette aláírásával hitelesítetten, hogy egy példányt átvett a szükséges dokumentációkból. Az eljárás során végig tagadta azt, hogy a terhére rótt cselekményt elkövette volna. Így erre tekintettel a panaszos tudta azt, hogy miért korlátozza a rendőrség személyi szabadságában, erre tekintettel megállapítható, hogy a rendőrség megfelelően tájékoztatta a panaszost az előállításáról, így nem sérült a tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

Tehtetttel arra, hogy az Rtv. 33. § (4) bekezdés vaglyagos kötelezettséget határoz meg a rendőrség részére, amelyet vagy írásban, vagy szóban teljesít, ezt a kötelezettséget pedig írásban teljesítette, hiszen becsatolta a hivatkozott jogszabályhely alapján kiállított dokumentumokat, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

4) A panaszos sérelmezte a vele szemben kifejtett rendőri bánásmódot, hiszen szerinte a rendőrök úgy bántak vele a kapitányságon, mint egy bűnözővel, amely megalázó volt számára.

A rendőr magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben

belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A panaszos nem jelölte meg, hogy miből gondolhatta azt, hogy úgy bánnak vele, mint egy bűnözővel, így a Testület abból indult ki, hogy a panaszos ezt a következtetést abból vonhatta le, hogy bevitték a kapitányságra egy olyan bűncselekmény elkövetése miatt, amely elkövetését mindvégig következetesen tagadott. Vele szemben büntetőeljárást indítottak meg, amely keretében lefoglalást, gyanúsított kihallgatást és rabosítást hajtottak végre. Mivel a panaszos ezen cselekményeket sérelmezte, ezért erre tekintettel érezhette úgy, hogy bűnözőként bánnak vele.

A panaszos jelen kifogásával kapcsolatban a kapitányság érdemben nem nyilatkozott, de a rendelkezésre bocsátott iratokból kiderül, hogy a rendőrség a jogszabályi előírásoknak megfelelően végezte el az egyes büntetőeljárás cselekményeket, így az, hogy a panaszos úgy érezte, hogy bűnözőként bánnak vele az csakis abból adódhatott, hogy eleve nem értett azzal egyet, hogy őt egy olyan cselekmény elkövetésével vádolták meg, amelyet véleménye szerint nem követett el.

A fentiekben kifejtettek tekintettel a Testület véleménye szerint nem sérült a panaszos emberi méltóságához való joga a rendőrség fellépése kapcsán.

5) A panaszos sérelmezte, hogy amikor bevitték a kapitányságra, akkor elvették tőle a mobiltelefonját, így senkit nem tudott felhívni, még egy ügyvédet sem, akitől megkérdezhetne volna, hogy a rendőrség valóban jogszerűen intézkedik-e vele szemben.

A rendőrség e vonatkozásban szintén semmilyen információt nem szolgáltatott a Testületnek, a rendelkezésre bocsátott jelentések pedig nem tartalmaznak e vonatkozásban rendőrségi előadást. Az előállítás idejéről kiállított és a panaszos által aláírt igazolás azt rögzíti, hogy a panaszos nem kérte a hozzátartozó, vagy egyéb személy kiértesítését.

Az Rtv. 17.§ (1) bekezdése szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. 13. § (3) bekezdése értelmében, ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja, az ezzel okozott kárért a rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsultat kártalanítania kell.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A Testület a mobiltelefonokkal kapcsolatos rendőrségi gyakorlatot az Rtv. 13. és 17. §-ának összeolvasása alapján a következőképpen értékeli. Olyan esetekben, amikor a rendőri intézkedés célját veszélyezteti, ha az intézkedés alá vont személy mobiltelefonon

ellenőrizetlenül lép kapcsolatba valakivel (pl. nem zárható ki, hogy bűntársát értesíti a gyanú szerint tetten ért elkövető), úgy az Rtv. 13. § (3) bekezdése kellő jogalapot biztosít a rendőrnek a telefon (mint az intézkedés eredményes végrehajtását akadályozó tárgy) elvételére, illetve a telefonálás korlátozására. Ha ilyen körülmény az adott helyzetben nem áll fent, úgy a mobiltelefon használata korlátozásának nincsen jogalapja. Ilyen esetekben semmi nem zárja ki, hogy a hozzátartozót vagy más személyt az előállított személy a saját mobiltelefonján értesítse, hiszen e jog főszabály szerint az érintettet illeti meg, és az értesítés csak akkor rendőri feladat, ha a fogvatartott valamilyen okból nincsen abban a helyzetben, hogy értesítési jogával éljen.

Jelen esetben a rendőrség nem jelölt meg olyan körülményt, amely alátámasztotta volna azt, hogy a panaszos előállítását akadályozta vagy veszélyeztette volna, az, hogy ha a panaszos a rendőrségi gépjárműben vagy a kapitányságon maga értesítette volna a feleségét, vagy ügyvédet hívott volna.

Erre és a Testület fentebb már idézett gyakorlatára tekintettel a Testület álláspontja szerint a telefonhasználat korlátozásához nem álltak fenn a szükséges feltételek. Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a mobiltelefon használatának korlátozása miatt.

IV.

A Testület a lefolytatott eljárásban megállapította, hogy a panaszossal szemben fennállt a rendőrség oldalán az intézkedési kötelezettség, így nem sérült a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga. A vele szemben fogantatott előállítás kellő jogszabályi felhatalmazás alapján történt így nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő joga; azonban annak időtartama kapcsán sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga, hiszen az indokolatlanul, szükségtelenül és aránytalanul hosszú volt. A panaszos tájékoztatása vonatkozásában a Testület álláspontja szerint nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga. A rendőrség fellépésére vonatkozó panaszosi állítást nem találta a Testület alaposnak, ezért úgy határozott, hogy nem sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető joga. A panaszos által kifogásolt mobiltelefon használat korlátozása kapcsán azonban a Testület kimondta, hogy sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga.

A Testület álláspontja szerint a jogsérelem mértéke eléri azt a szintet, amely indokoltá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2015. február 26.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET